

ρελλ. (Ἀχυρ.) Τὰ χεῖλια της πήρανε ἓνα δυνατό κόκκινο χρῶμα, σὰ νὰ εἶχανε ματώσει ἀπὸ καμμιὰ δαγκωματιά Κ. Παρορ., Μεγάλ. παιδ., 226. || Ἄσμ.

Σοῦ στέρνω χαιρετίσματα μέ μῆλο δαγωμένο καὶ μέσα 'ς τὴ δαγωματιά σου 'χω φιλή κορυμμένο Ζάκ.

Ἀλλεργροκολοβοῦσα μου, ρίξε τὴ βόλμα ὁδρός σου, νὰ μὴ φανῇ ἡ δακωματιά, ποὺ σοῦ 'χω 'ς τὸ λαιμό σου (ἀλλεργροκολοβοῦσα = ἡ φέρουσα μὲ χάριν τὸ κολόβι, εἶδος γυναικείου γιλέκου) Μύκ.

Πῆρ' ὁ βοριὰς τὴ βόλμα σου κ' ἐφάνηκ' ὁ λαιμός σου κ' ἐφάνηκ' ἡ δαγκωματιά π' ἔχεις 'ς τὸ μάγουλό σου Μῆλ. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α μ α 1. 2) Δ α γ κ α μ α τ ι ὰ 3 Τῆν.: Διὸ δαγωματιὰς εἶν' τ' ἀβγό. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α μ α τ ι ὰ 3. 3) Μεταφ., ἡ σκληρότης συμπεριφορᾶς Γ. Στρατήγ., Τραγοῦδ. τοῦ σπιτ., 49: Ποίημ.: Ὁ χωρισμός μ' ἐμάρανε καὶ τῆς ζωῆς οἱ μπόρες τῶν ξένων ἡ δαγκωματιά.

δαγκωματίτσα ἡ, ἴος Σκυρ.

Ἐκ τοῦ οὗς. δ α γ κ α μ α τ ι ὰ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ίτσα.

Δ α γ κ α μ α τ ι τ σ α, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Ἐχεις ἐλιά 'ς τὸ μάγουλο τσ' ἐλιά 'ς τὴν ἀμασκάλη τσαί 'ς τὸ δεξί σου τὸ βελζὶ μικρὴ δαγκωματίτσα

ἴος. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α μ α τ ι τ σ α.

δαγκωνιά ἡ, πολλαχ. δαγωνιά Ἀνδρ. κ. ἄ. δαγκουνιά Στερελλ. (Ἀράχ.) δαγωνιά Σάμ. (Καρλόβ.) δακωνέα Ἀθῆν. (παλαιότ.) Αἰγιν. Μέγαρ. δακωνιά Ἀθῆν. Αἰγιν. — Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 153-56, — Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Μ. Ἐγκυκλ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. δ α γ κ ὠ ν ω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ί ἄ.

1) Δ α γ κ α ν ι ὰ 1, τὸ ὅπ. βλ., πολλαχ.: Τοῦ κόβω μιὰ δαγκωνιά Ἀθῆν. Μοῦ 'καμενε μιὰ δαγωνιά 'ς τὸ χέρι μου! Ἀνδρ. Θὰ σοῦ δώκω νιὰ δαγκωνιά, ποὺ θὰ εἰπῇς ἀμὰν Πελοπν. (Κοπαν.) Μοῦ 'δωσ' μιὰ δαγκουνιά σὰ λυσσασμένο σκυλλὶ Στερελλ. (Ἀράχ.) || Παροιμ. Κρεμμυδάκι μου, τί νὰ σοῦ θυμηθῶ; κάθε δαγκωνιά καὶ δάκρυ (ἐπὶ ἀποθανόντων, οἵτινες ἐν ζωῇ ὄντες ἐγένοντο πρόξενοι κακῶν) Αἰγιν. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α μ α 1. 2) Δ α γ κ α ν ι ὰ 2, τὸ ὅπ. βλ., Ἀθῆν. Αἰγιν. Πελοπν. (Κοπαν.) Σάμ. (Καρλόβ.) — Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Περίδ. Μπριγκ.: Ἐσηκώθη ἀπὸ τὸ τραπέζι μέ τὴ δακωνιά 'ς τὸ στόμα Ἀθῆν. Δό μ' μουνάχα μιὰ δακωνιά ψουμὶ Καρλόβ. || Παροιμ. Μεγάλη δακωνέα φάε, μεγάλο λόγο μὴν πῆς (ἐπὶ τῶν καθ' ὑπερβολὴν καυχωμένων) Ἀθῆν. (παλαιότ.) Συνών φρ. μεγάλη μπουκκιά φάε, μεγάλο λόγο μὴν πῆς. Ἀλλοίμονό του, ποὺ πνιγῇ 'ς τὴν πρώτη δαγκωνιά (ἡ ἀποτυχία κατὰ τὴν πρώτην προσπάθειαν ὁλεθρία διὰ τὴν ὅλην ἐπιχείρησιν) Αἰγιν.

Ὅπως κάνει τὴ δουλειά μου, | παίρνει καὶ τὴ δακωνιά μου

(ὁ ἀναλαμβάνων ἐργασίαν τὴν ὁποῖαν ἄλλος ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελέσῃ, θεωρεῖται ὡς ἀδικήσας αὐτόν, διότι τὸν στερεῖ βεβαίου κέρδους) Ἀθῆν.

Μεγαλύτερα δακωνιά μὴ βάνης 'ς τὸ στόμα σου ἀπὸ τ' ἀρκετό σου, γιατί πνίγεσαι (μὴ ἐπιχειρῇς ἔργον ἀνώτερον τῶν δυνάμεών σου) Αἰγιν.

Ὡσπου νὰ ῥθῇ τὸ τυρί, | πάει ἡ δακωνιά ξερῇ

(ἀποτυγχάνει ὁ ἐπιχειρῶν τι ἀνώτερον τῶν δυνάμεών του) Ι. Βενιζ., ἐνθ' ἄν. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α μ α τ ι ὰ 2.

δαγκωνιάρης ἐπίθ. Μ. Λελέκ., Ἐπιδόρπ., 137 Θηλ. δαγκωνιάρια Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 6 (1894), 18 δακωνιάρια Γ. Χατζιδ., ἐνθ' ἄν. Οὐδ. δαγκωνιάρικο Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ. ἄ. δαγκωνιάρ'κου Στερελλ. (Ἀράχ.) κ. ἄ.

Ἐκ τοῦ οὗς. δ α γ κ α ν ι ὰ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ί ἄ ρ η ς. Διὰ τοὺς τύπους δ α γ κ α ν ι ὰ ρ ι ὰ καὶ δ α κ α ν ι ὰ ρ ι ὰ βλ. Γ. Χατζιδ., ἐνθ' ἄν.

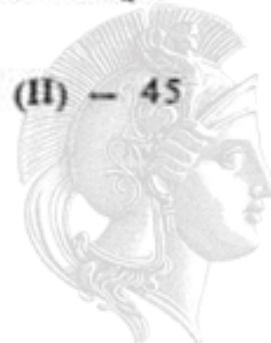
Δ α γ κ α ν ι ὰ ρ η ς 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Τοῦ σῆ'λλι εἶνι δαγκωνιάρ'κου Στερελλ. (Ἀράχ.) || Παροιμ. Τὸ δαγκωνιάρικο σκυλλὶ δὲ γαβγίζει (ὁ ὑπουργὸς ἀνθρωπὸς δρᾷ ἀθωροῦσως) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Ἄσμ.

Ἐβγα ἤλιε νὰ λιαστῶ | καὶ κονιλλούρια σοῦ βαστῶ κ' ἓνα γάιδαρο κουτσό | κ' ἓνα σκύλλο δαγκωνιάρη Μ. Λελέκ., ἐνθ' ἄν. Συνών. δ α γ κ α ν ι ὰ ρ η ς 1.

δαγκώνω, δακώνω Ἀθῆν. Ἀνδρ. Εὐβ. (Βρύσ. Κάρυστ. κ. ἄ.) Μέγαρ. Μύκ. Νάξ. (Ἐγκαρ.) Πελοπν. (Κλουτσινοχ. Σαραντάπ. Συκ. Κορινθ. Τρίκκ. Φεν.) — Λεξ. Περίδ. Βυζ. δακώνου Ἀλόν. Εὐβ. (Ἀκρ. Κουρ. Κύμ. Ὁξύλιθ. Στρόπον. Ψαχν.) Θεσσ. (Ἀνατολ. Δομοκ. Μεγαλόβρυς. Μελιβ. Πήλ. Τρίκερ. Τσαγκαρ. κ. ἄ.) Μακεδ. (Βελβ.) Σκόπ. Σκυρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Καλοσκοπ. Παρνασσ. Φθιώτ.) Τῆν. δαγκώνω σύνθηθ. δακώνω Ἀνδρ. Ἐρεικ. Ζάκ. Ἰθάκ. Λευκ. Κεφαλλ. Νάξ. (Σαγκρ.) Ὁθων. Πελοπν. (Καρδαμ. Ξεχώρ.) δαγκώνου Εὐβ. (Ἀγία Ἀνν. Ἀκρ.) Ἡπ. (Δωδών. Ξηροβούν.) Θεσσ. (Ζαγορ. Μελιβ. Πήλ. Σουκαμν.) Θράκ. (Ἀμόρ.) Μακεδ. (Βελβ. Βρία Γαλατ. Γήλοφ. Γιδ. Ἐράτυρ. Καταφύγ. Κοζ. Λιτόχ. Νάουσ. Πεντάλοφ. Πεντάπολ. Σιάτ. Σισάν.) Προπ. (Κύζ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Ἀστακ. Περίστ. Ὑπάτ. Φθιώτ. Φωκ.) δακώνου Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. Ἀμόρ. Σουφλ.) Λῆμν. Μακεδ. (Βλάστ. Μικρὸ Σούλ. Σταν. Χαλκιδ.) Πελοπν. (Κότρων.) Προπ. (Κύζ.) Σάμ. (Βλαμαρ. Μυτιλην. κ. ἄ.) δακ-κών-νω Κῶς (Καρδάμ.) Χίος δακώνου Καππ. (Μισθ.) δακιώνου Θεσσ. (Τσαγκαρ.) ζαγκώνω Πελοπν. (Βλαχοκερασ. Τριφυλ.)

Ἐκ τοῦ Ἑλληνιστ. ρ. δ α κ ὠ ν ω, διὰ τὸ ὅπ. βλ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 290.

1) Δ α γ κ ὶ ν ω 1, τὸ ὅπ. βλ., σύνθηθ.: Τὸ σκυλλὶ — τὸ γαττί — τὸ ἄλογο — ὁ γάιδαρος — ὁ λύκος δαγκώνει. Μὴν πιάνης τὸ γαττί ἀπὸ τὴν οὐρά, γιατί θὰ σὲ δαγκώσῃ. Δέσε τὸ σκυλλί, μὴ δαγκώσῃ κανένα καὶ βρῇς τὸ μελεῖ σου σύνθηθ. Τὸν δάγκωσε ἓνα σκυλλὶ λυσσασμένο Ἀθῆν. Φύγε, μὴ σοῦ δαγκώσω τὸ καρύδι! αὐτόθ. Ἐδάγκωσε τὰ δάχτυλά του ἀπὸ τὰ βουριά του (τὰ βουριά = ὁ θυμὸς) Πελοπν. (Γαργαλ.) Τὸν ἐδάγκωσε τὸ σκυλλὶ Πελοπν. (Τριφυλ.) Μὲ δάγκωσε ἓνα λυθῶνικο σκυλλὶ Πελοπν. (Φεν.) Μία γριά τοῦ ἔδινε ἓνα κρεμμύδι καὶ τὸν ρωτοῦσε: τί θὰ φάῃς τὸ κρεμμύδι ἢ τὴ γυναῖκα; καὶ τὸ δάγκωνε τρεῖς φορές Πελοπν. (Γεράκ.) Ὅργιος ξαναπαντρεύεται δαγκώνει διὸ λειμόνια Πελοπν. (Μελιγαλ.) Ἀμα πρωτοπαίρουν παπούτσια, τὰ δαγκώνουν, γιὰ νὰ μὴν τοὺς φᾶνε (= κόψουν) Πελοπν. (Κοπαν.) Μὲ δάκωτσε ὁ στυούλλος 'ς τὸ ποδάρι (στυούλλος = σκύλλος) Μέγαρ. Τόνη δάκωκα 'ς τὸ χέρι τῶν μ' ἄφησε αὐτόθ. Οἱ μαλλιαροὶ κάβουρες ἔχουνε μιὰ δαγκάνα κι ἄμα σὲ δαγκώσῃ, χάθηκες Ἐλαφόν. Ἡ ρίνα, ὅδας πᾶς νὰ δῆνε πιάκης, δακώνει (ρῖνα = ὁ ἰχθὺς Ρίνη, τῆς οἰκογ. τῶν Ρινοβατιδῶν) Ἐρεικ. Ἐβάστονε ἓνα δωράκινο μέλο καὶ μοῦ ἔδωκε νὰ δαγώσω κι ἐγὼ (δωράκινο = ρωδάκινο) Ὁθων. Ἀπὸ μικρὰ τὰ τρα-

για τὰ μουνουχᾶμε, τὰ δαγκώνομε με τὰ δόντια Φοῦρν. Εἰ-
χε με δακώσ' τὸ βούιδ' Τῆν. Βάνι λ' γαλ' λάσπ' 'ς τὸν τσά-
κνον, γιὰ νὰ τοῦ δακώσ' ἢ γγαστρούδα κι νὰ τ'ν τρανή-
ξουμι δξ' (τσάκνον = λεπτὸ ξυλαράκι, γγαστρούδα = εἶδος
ἀράχνης με μεγάλην κοιλίαν) 'Αλόν. "Εχου ἕνα γαιδούρ' π'
δακών' σὰ σῆ'λλι Εὔβ. ("Ακρ.) Τὸν δάκονσ' νιὰ οὐχιά
τοὺν γαημένου 'κεῖ π' ξεφύλλ'ζι τ' ἀμπέλ' αὐτόθ. 'Τσεῖ πὺν
ἔτρωγα, δάκωκα τῇ γλῶσσα μου τσαῖ εἶδα τσ' ἔπαθα νὰ
σταματήσω τὸ αἶμα Εὔβ. (Βρύς.) "Ακ'σα τὸ λαλακισμὸ
'πὸ πέρα, πὺν νὰ ξέρω 'γὼ πὺν τὸ παιδί τ'ς τὸ δάκονσι φίδ'!
Εὔβ. (Ψαχν.) Δάγκουσα τῇ γλῶσσα μ' ἀπ' τοῦ κρύου Θεσσ.
(Μελιβ.) Εἴχαμ' μιὰ γάττα κ' ἔπιαν' τὰ φίδια κι τ' δάκονσ'
ἢ σαπίτ'ς κι ψόφ'σι Θεσσ. (Τρίκερ.) "Αμα δῆς 'ς τοῦ
εἰνουργου κι σὶ κνῆ'γάη σῆ'λλι, εἶνι ἰχθρός. Σὶ δάκονσι;
πιρίμινι νὰ σ' κάβ' κακὸ (εἰνουργου = ὄνειρον) Θεσσ.
(Τσαγκαρ.) Δάγκουσέ τον κι ρούφα τοῦ αἵμα νὰ βγάλ'ς τοῦ
φαρμάκ' τ'ς οὐχιάς, ἀλλὰ νὰ τοῦ φτᾶς ὅλου 'ς τοῦ χῶμα
Μακεδ. (Γαλατ.) Τοῦ λυσσουβότανου τοῦ βράζαμι κι πον-
τίζαμι τὰ ζῶα πὺν 'τανι δαγουμένα ἀπὸ σῆ'λλι λυσσάρ'κον,
κι δὲ λύσσαζαν Μακεδ. (Μικρὸ Σούλ.) Τῇ βάλμα γίδα τ'
δάγουσι ἕνα ζ'λάτ' (=λύκος) Μακεδ. (Σταν.) Τὸν δάγκονσι
φίδ' κι ἀπέθανι Μακεδ. (Σισάν.) Κι 'κεῖνον τοῦ μ'λάρ' ἀγι-
λους ἦτανι, μὰ δὲν ἔκαρι γιὰ μένα δάγουρι Σάμ. Πιγιάσ'-
καν καὶ δαγκώθ'καν (πιγιάσ'καν = ἦλθον εἰς χεῖρας) Στε-
ρελλ. (Αἰτωλ.) || Φρ. Δαγκώθηκα, μόλις τὸν εἶδα - μόλις
ἄκουσα (ἐπὶ ἐκπλήξεως δι' ἀπροσδόκητον θέαμα ἢ ἀκρόαμα)
πολλαχ. Δαγκώνω τὰ χεῖλια (εἰς ἐνδειξιν ἐκπλήξεως) πολ-
λαχ. Δάγουσι τ'ν ἀχλάδα (ἐπὶ τῶν σιωπῶντων ἐκ συμφέ-
ροντος) Σάμ. Δαγκώνω τὰ χέρια μου (εἰς ἐνδειξιν ἀπειλῆς)
Ζάκ. κ.ά. Δαγκών' σὰν τοῦ κακὸ σῆ'λλι (ἐπὶ μοχθηροῦ)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) Αὐτὸς δαγκών' (εἶναι ἐπικίνδυνος) Στε-
ρελλ. (Ἰπάτ.) Κατήντησε σὰν ἑπτὰ σπαθὶ δαγκωμένο (πολὺ
ἀδύνατος) 'Αθῆν. "Εχει δαγκώσει Βαγγέλιο (ἐπὶ τῶν ὀρκι-
ζομένων δι' ἀσημάντους λόγους) "Ηπ. Δάγωσε τὸ γάρδιο
(γάρδιο = ἡ βέργα ἢ συγκρατοῦσα εἰς τὸ ἀντίον τοῦ ὕφαντι-
κοῦ ἱστοῦ τὸ στημόνι. 'Επὶ κορασίδων αἱ ὁποῖαι δαγκώνουν
τὸν γκάρδιον, ὅταν πέση καὶ κρατοῦν αὐτὸν εἰς τὸ στόμα μέ-
χρις ὅτου ἀκούσουν ἕνα ἀνδρικὸν ὄνομα, τὸ ὁποῖον πιστεύουν
ὅτι θὰ εἶναι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος συζύγου) Πελοπν.
(Καρδαμ.) Νὰ δαγκώσης τῇ γλῶσσα σου! (πρὸς τὸν λέγοντα
ἀπρεπῆ· ἀρὰ) πολλὰχ. Νὰ δακώση τὴν πλάκα του! (πρὸς
θανόντα, ὅταν φανῇ εἰς τὸ ὄνειρόν τινος, πρὸς ἀποτροπὴν κα-
κῶν συνεπειῶν ἐκ τοῦ ὁνείρου) Μέγαρ. || Παροιμ. Πῆρα σῆ'λ-
λι ἀπὸ καλὸ μαδρὶ κι δακών' τοῦ νοικουκέρ' (ἐπὶ κακῆς νύ-
φης) Θεσσ. (Μεγαλόβρυς.) Χέρι, πὺν δὲ μπορεῖς νὰ τὸ δαγ-
κώσης, φίλα το (ἔπου δὲν δύναται τις νὰ ἐπιβληθῇ δυναμι-
κῶς, πρέπει νὰ συμπεριφέρεται ἡπίως) πολλὰχ. 'Ο λύκος
τότε δακώνει κι αὐτὸς τηράει τῇ νεροσυρμῇ του (νεροσυρ-
μῇ = τὰ ἔχνη· ἐπὶ τῶν ζητούντων νὰ εἰκάσουν τὸν κίνδυ-
νον καθ' ὃν χρόνον ἤδη ὑφίστανται τοῦτον) Πελοπν. (Συκ. Κο-
ρινθ.) Σκυλλὶ πὺν βαβίζει δὲ δαγκώνει (ὁ φωνασκῶν καὶ θυ-
μώδης εἶναι ἀκίνδυνος) Πελοπν. (Βραχν.) κ.ά. Χέρι πὺν
σοῦ δίνει ποτὲ μὴν τὸ δαγκώνης (πρὸς τοὺς εὐεργέτας νὰ
μὴν εἶσαι ἀχάριστος) αὐτόθ. κ.ά. Σὰ σὲ δακώση ὁ στύλ-
λος, βάλ' ἀπ' τὸ μαλλί του (ἢ θεραπεία ἐνὸς κακοῦ διὰ τῶν
ιδίων μέσων, διὰ τῶν ὁποίων προεκλήθη τοῦτο) Σκυρ. Πβ.
τὸ ἀρχ. «ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται». Κάλλιο νὰ σὲ δαγκώσ' ἢ
γλῶσσα τοῦ φιδιοῦ παρὰ τ' ἀνθρώπου (τὸ ἠθικὸν δῆγμα
χειρότερον τοῦ σωματικοῦ) Μ. Λελέκ., 'Επιδόρπ., 170. Δά-
κωνε, νὰ σὲ δακώνω (ἐπὶ τῶν ἐπιζητούντων διαρκῶς προσ-
τριβᾶς) Μύκ. || Γνωμ. "Α σὲ δαγώσω ἐγὼ ἢ κοδοσέρβα,

ἔχεις τσαῖ παρηγοριά· ἃ σὲ δαγώση ὁ γιός μου ὁ κοδοθό-
δωρος, φτυάρι, 'ξινάρι τσαῖ διαβατικά 'ς τὸν "Αδη (κο-
δοσέρβα = ἔχιδνα, κοδοθόδωρος = εἶδος ἰοβόλου ὄφως,
πιθαν. ὁ ἔχις, διαβατικά = κατ' εὐθεΐαν) Πελοπν.
(Ξεχώρ.) || "Ασμ.

Παντρεύτηκα τσαῖ πῆρα μιᾶς μάγισσας παιδί,
τὰ φίδια χαλινώνει τσαῖ με δακώνουνε
Εὔβ. (Κουρ.)

Νὰ δάγωνα τὸ τσίτσυφο, νὰ φίλωνα τὸ μῆλο,
ν' ἀγάγιαζα τῇ μέση σου, πὺν 'ν' ἄσπρη σὰ δὲ κρίνο
Ζάκ.

Κράτ' το, θεῖα Νικολίνα, τὸ ζέπο τὸ σκυλλί,
γιατί θὰ με δαγκώση καὶ τό 'χω σὲ ντροπῇ

(ζέπο = μαυρειδερό) Πελοπν. (Μαντίν.) κ.ά.

'Τσεῖ πὺν γεννήθη ὁ Χριστὸς στυλλὶ δὲν ἦτανε
τσ' ἂν ἦτανε, δὲ βάβιζε, τσ' ἂ βάβιζε, δὲ δάκωτσε
(ἐξ ἐπὶ φθ.) Μέγαρ. 'Η ἐπὶ φθ. εἰς παραλλαχ. πολλὰχ.

|| Ποίημ.

Ποιός τῇ σάρκα του δαγκώνει, ὅσο πὺν νὰ νεκρωθῇ

Δ. Σολωμ., 23. 'Η μετοχ. δ α γ ω μ έ ν ο ς ὁ ὑπὸ τῆς νόσου
εὐλογίας προσβληθεὶς καὶ ἔχων ἐκ τούτου οὐλὰς ἐπὶ τοῦ προ-
σώπου Προπ. (Κύζ.) Συνών. β λ α τ - τ ο κ ο μ - μ έ ν ο ς, 1,
β λ α τ - τ ο φ α γ ω μ έ ν ο ς β λ α τ - τ ω μ έ ν ο ς, β λ ο -
γ ι ά ρ η ς 1, β λ ο γ ι α ρ ό ς, β λ ο γ ι δ ο κ ο μ έ ν ο ς,
β λ ο γ ι δ ο μ ο ύ ρ η ς, β λ ο γ ι ο κ ο μ έ ν ο ς, *β λ ο -
γ ι ο κ ο μ μ ε ν ο ύ ρ η ς, β λ ο γ ι ο κ ο φ τ ό ς, β λ ο γ ι ο -
μ ο ύ ρ η ς. 2) Τρώγω Λῆμν. Πελοπν. (Σαραντάπ.) κ.ά.:
Τί θὰ δαγώσουν' σήμερα; Λῆμν. "Ατε νὰ δακώσουμε νιὰ
χαψιά, γιατί εἶμαι νηστικός ἀπὸ τὴν αὐγὴ Σαραντάπ. Συνών.
δ α γ κ ά ν ω 2, κ ο λ α τ σ ί ζ ω, π ρ ο σ μ π ο υ κ κ ί ζ ω,
τ σ ι μ π ῶ. 3) 'Επὶ ἐντόμων, κεντῶ Εὔβ. (Βρύς.) Ζάκ.
Κῶς (Καρδάμ.) Μακεδ. (Βρία) Πελοπν. (Τρίκκ.) Σάμ.
(Μυτιλην.) Σκυρ. Χίος: Μὲ δάκωσε μιὰ σφήκα Τρίκκ.
Ξέρεις πόσο πονεῖς, ἄμα σὲ δακώσ'νε μπιμπύτσοι! (μπίμ-
πυκας = βέμβυξ) Σκυρ. Τὸν ἐδάκωτσε ἕνας σκορπιός
Βρύς. "Αμα μὲ δαγκοῦσαν τὰ μυλίσσια, πρήσκονμαν πονλὸ
Βρία. "Αμα δακ-κώση σε σκορπιός, πιᾶσε το γαῖ πῆσε το
νὰ γένῃ ἀχυλιά, ὅστερι πιέ τη με νερόν (ἀχυλιά = στάχτη)
Χίος Συνών. δ α γ κ ά ν ω 3, κ ε ν τ ρ ῶ ν ω, κ ε ν τ ῶ,
τ σ ι μ π ῶ. 4) 'Επὶ πραγμάτων, συνθλίβω Θεσσ. (Ζαγορ.
Τσαγκαρ.) 'Ιθάκ. Στερελλ. (Αἰτωλ. κ.ά.): Τὸ φαλίδι δαγκώ-
νει (δὲν κόβει καλά, μαγγώνει) Ζαγορ. Δάκονσ' ἢ πόρτα
τοῦ ροῦχου τ' Στερελλ. (Φθιώτ.) Τὸν δάγκονσι τοῦ λαοῦ τοῦ
σίδερου (ἢ παγίς συνέλαβε τὸν λαχόν) Αἰτωλ. Μ' τοῦ δάγκου-
σι τοῦ χέρ' ἕνα λ' θάρ' αὐτόθ. Συνών. δ α γ κ ά ν ω 4, μ α γ -
γ ῶ ν ω. 5) Μεταφ. ἐπὶ τροφῶν, προκαλῶ ἐρεθισμὸν τῆς
πεπτικῆς συσκευῆς "Ανδρ. Πελοπν. (Δημητσάν.): Τὸ φαῖ
δαγκώνει (εἶναι πολὺ ἀλμυρὸν) "Ανδρ. β) 'Ενοχλῶ, στενο-
χωρῶ, θλίβω, ὑβρίζω κάποιον "Αθῆν. Εὔβ. (Βρύς.) Θεσσ.
('Ανατολ. Συκαμν.) Μακεδ. (Βλάστ. Βρία Γιδ. Καταφύγ.
Κοζ.) Μέγαρ. 'Οθων. Πελοπν. (Δημητσάν.) Σάμ. — Λεξ.
Πόππλετ.: Τὸν δάγκωσε ὡς τὸ κόκκαλο (δι' ἀποκαλύψεως
δυσχερῶντων) Δημητσάν. 'Η σημασ. ἤδη ἀρχ. 'πβ. Ξενοφ.,
Κύρ. Παιδ. 1, 4, 13 «ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Κῦρος ἐδήχθη».
Μὲ δαγών' ἢ καρδιά Βλάστ. κ.ά. Δαγώνει ἢ βεδρά μου (πιᾶ-
νεται ἢ μέση μου) 'Οθων. Δακώνει ὁ τόπος — τὸ κρύο — ὁ
καιρὸς — ὁ ἥλιος (ἔχει δριμύ ψῦχος) Μέγαρ. κ.ά. Συνών.
δ α γ κ ά ν ω 5β. γ) Ζημιώνω Εὔβ. (Βρύς.) Στερελλ. (Αἰ-
τωλ.): Τὸν δάγκουσαν νιὰ ψ'χούλα (τὸν ἐζημίωσαν ὀλίγον).
δ) Δανείζομαι παρὰ τινος χρήματα ἀνεπιστρεπτί "Αθῆν.

Πειρ. κ.ά.: *Πρόσεχέ τον, γιατί ἄμα σὲ βάλῃ 'ς τὸ χέρι, θὰ σὲ δαγκώσῃ γερά* 'Αθῆν. *Τόνε δάγκωσε καλά* (τοῦ ἐπῆρε πολλά χρήματα ὑπὸ τύπον δανείου, ἀλλ' ἀνεπιστρεπτί) αὐτόθ. *Ἐκανε λεφτά δαγκώνοντας πολλοὺς αὐτόθ.* Συνών. *Τὸν ἔβαλε 'ς τὸ χέρι γιὰ καλὰ.* 6) Αἰσθάνομαι συστολὴν, ἐντρέπομαι Μακεδ. (Πεντάπολ.)

δαγκωσιὰ ἡ, δακωσιὰ Εὐβ. (Βρύς.) δακωθὰ Εὐβ. (Κονίστρ.) δακωσιὰ Θεσσ. ('Ανατολ. Ναρθὰκ. Πήλ.) δακωθὰ Θεσσ. (Δομοκ.) δαγκωσιὰ Πελοπν. (Βραχν. Δ. Κορινθ. 'Ηλ. Λυγερ. Μεσσην. Οἶν.) — *Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Δημητρ. δαγκωσιὰ Κεφαλλ. δαγκωσιὰ Πελοπν. (Ξεχώρ.) δαγκωσιὰ Θεσσ. (Κρήν.) Θράκ. ('Αδριανούπ. Ἀμόρ.) Μακεδ. (Βόιον Γαλατ. Ἐράτυρ. Κοζ. Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) δαγκωσιὰ Μακεδ. (Βλάστ.) δαγκωθὰ Μακεδ. (Γρεβεν. Σιάτ.) δαγκωθὰ Μακεδ. (Βογατσ. Βόιον).*

Ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ἄορ. ἐ δ ἄ γ κ ω σ α τοῦ ρ. δ α γ κ ὠ σ ῶ.

1) **Δ α γ κ α σ ι ἄ 1**, τὸ ὅπ. βλ., Εὐβ. (Κονίστρ.) Θεσσ. ('Ανατολ. Δομοκ. Πήλ.) Θράκ. ('Αδριανούπ.) Κεφαλλ. Μακεδ. (Γρεβεν. Ἐράτυρ.) Πελοπν. (Βραχν. Δ. Κορινθ. 'Ηλ. Λυγερ. Μεσσην. Ξεχώρ. Οἶν.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) — *Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Δημητρ.: 'Ο κάβουρας ἀνοίγει τίς δαγκωθῆνες του καὶ τοῦ δίνει μιὰ δαγκωσιὰ τοῦ φιδιού* 'Ηλ. *Μ' ἔνα σονγαδάτσι τῆς χάραξα τῇ δαγκωσιᾷ Ξεχώρ. Τοῦ πᾶτ'σι μιὰ δακωσιὰ ἀπ' τὸν ἄφ'σι σ'μαδιμένον Πήλ. || Φρ. Πρώτ' δαγκωσιὰ (τὸ πρωτότοκον τέκνον) Ἀδριανούπ. Συνών. βλ. εἰς λ. δ ἄ γ κ α μ α 1. 2) **Δ α γ κ α σ ι ἄ 3**, τὸ ὅπ. βλ., Εὐβ. (Βρύς.) Θεσσ. (Κρήν. Ναρθὰκ.) Θράκ. ('Αδριανούπ. Ἀμόρ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βογατσ. Βόιον Γαλατ. Γρεβεν. Ἐράτυρ. Κοζ. Σιάτ. Σισάν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): *Δῶσε μου τσαὶ μένανε μιὰ δακωσιὰ Βρύς. Ἐφαγαμαν μιὰ δαγκωσιὰ μόνου, μὰ 'φτὸ ἔσσουνι γιὰ νὰ μᾶς πιάσ' τοῦ στον-μάχ' Κρήν. Δῶσι μ', ἄχαρ', μιὰ δαγκωσιὰ ψουμί, ὅσο νὰ βγῇ τοῦ θ'κό μ' 'π' τοῦ φοῦρνου Γαλατ. Ἀφ'κι μὲ νὰ φάου μιὰ δαγκωθὰ ψουμί Γρεβεν. Σαράντα δαγκωσιᾶς φτάνουν γιὰ νὰ χουρτάσ' ἕνας ἀνθρουπους Σισάν. Σᾶν τ' ἄκ'σι, ἔμ'νι μὲ τ' δαγκωθιὰ 'ς τὸ στόμα αὐτόθ. Φέρι νὰ φάου νιὰ δαγκωσιὰ μῆλον Αἰτωλ. Μιὰ δαγκωσιὰ ψουμί Βλάστ. Ἐχαψὶ διαστ'κός-διαστ'κός κᾶνα δυὸ δαγκωθῆς κ' ἔφηνι Βογατσ. Δῶσι μ' μιὰ δαγκωθὰ ψουμί Βόιον Τί μὲ μιτῶς τ'ς δαγκωθῆς; αὐτόθ. || Παροιμ. Πιρσ'νὰ κουμμάτια, φτισσ'νὲς δαγκωθῆς (τὰ ἄλλοτε ὡς ἀσήμεντα θεωρούμενα, ἐν ὥρᾳ ἐνδείας εἶναι χρήσιμα) Σιάτ. κ.ά. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α μ α τ ι ἄ 3. β) Ὀλίγον τι, εἰς τὴν φρ. Φέρι νὰ φᾶμι μιὰ δαγκωσιὰ Βλάστ. Συνών. φρ. ν ἄ φ ᾶ μ ε ψ ῖ χ α.**

δαγκωτὰ ἐπίρρ. Πελοπν. (Γαργαλ.) *Λεξ. Πρω. Δημητρ. δαγκωτὰ Στερελλ. (Αἰτωλ.)*

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. δ α γ κ ω τ ὅ ς.

1) Διὰ τῶν ὀδόντων, διὰ δαγμάτων, ὀδᾶξ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) — *Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Δὲν ἔχου ποῦθε νὰ πιαστῶ καὶ πάου δαγκωτὰ πέρα Αἰτωλ. Τὸν ἔρριξε τὸν ψῆφο του δαγκωτὰ (φράσις λεγομένη κατὰ τὰς ἐκλογὰς ὑπὸ τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων ὑποψηφίου, διὰ νὰ ἐκδηλώσουν τὸ μῖσος καὶ τὸ πείσμα μὲ τὰ ὅποια τὸν καταψηφίζουν) Γαργαλ. Συνών. δ α γ κ α τ ἄ. 2) Ἐπὶ ἀρμογῆς ξύλων ἢ μετὰλλων ἢ λίθων δι' ἀμοιβαίων ἀρμῶν *Λεξ. Δημητρ.**

δαγκωτιὰ ἡ, ἐνιαχ. δακωτιὰ Μακεδ. (Βελβ.) δακωτιὰ Εὐβ. (Κύμ. Ὀξύλιθ.) δακωντιὰ Εὐβ. ('Ακρ. Βρύς.)

Κύμ. Ὀξύλιθ. Ψαχν.) δ-δακωντιὰ Εὐβ. (Κουρ.) δακωντιὰ Εὐβ. (Στρώπον.) Στερελλ. (Τοπὸλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. δ α γ κ ω τ ὅ ς διὰ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι ἄ.

1) **Δ α γ κ α σ ι ἄ 1**, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: *Τοῦ ἔκαμε μ-μία δ-δακωντιὰ 'ς τὸ χέρι, ποὺ ἔβγαλε αἷμα!* Εὐβ. (Κουρ.) *Θὰ σ' κόψου καμμιὰ δακωντιὰ κι θὰ σὶ πιθάνου Στερελλ. (Τοπὸλ.) Συνών βλ. εἰς λ. δ ἄ γ κ α μ α 1. β) Ἡ οὐλὴ δῆγματος Εὐβ. (Βρύς. Κουρ. Κύμ. Ὀξύλιθ.): *Κόμα φαίνεται ἡ δ-δακωντιὰ 'ς τὸ μάγουλό της Κουρ. 2) Ἡ ποσότης τροφῆς, ὅσῃν δύνανται νὰ κόψουν ἐφ' ἅπαξ οἱ ὀδόντες, ἡ ἐλαχίστη ποσότης, ὁ βλωμὸς Εὐβ. (Κύμ. Ὀξύλιθ.): *Μία δακωντιὰ ψουμί ἐνθ' ἄν. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α μ α τ ι ἄ 3.***

δαγκωτὸς ἐπίθ. Ἀθῆν. Πελοπν. (Κοπαν. Κορινθ.) — *Λεξ. Δημητρ. δαγκωτὸς Κρήτ. κ. ἄ. δαγκωτὸς Στερελλ. (Αἰτωλ.)* Ἐκ τοῦ ρ. δ α γ κ ὠ σ ῶ.

1) **Δ α γ κ α σ τ ὅ ς**, τὸ ὅπ. βλ., Ἀθῆν. Πελοπν. (Κοπαν. Κόρινθ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) — *Λεξ. Δημητρ.: Τὸν ἔδουκε δαγκωτὸ τὸν ψῆφον (ψηφίζων ἐδάγκωσεν ἐκ φανατισμοῦ τὸ σφαιρίδιον) Αἰτωλ. Τοῦ τό 'ρριξα δαγκωτὸ τὸ σφαιρίδιο Λεξ. Δημητρ. Θὰ σὲ κάνω δαγκωτὸ (θὰ σὲ δαγκώσω) Κοπαν. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α γ κ α σ τ ὅ ς. β) Ὁ διὰ δῆγματος τοῦ σπερματίτου λώρου εὐνουχισθεὶς, ἐπὶ κριῶν καὶ τράγων Κρήτ.: *Δαγκωτὸς τράος. 2) Ἐπὶ ἀρμογῆς ξύλων ἢ μετὰλλων ἢ λίθων, ὁ δι' ἀμοιβαίων ἀρμῶν τῶν ἀποτελούντων τὸ ὅλον τμημάτων ἡρμοσμένος Λεξ. Δημητρ.**

δαγρὶ τό, Σάμ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ Τουρκ. *daglik* = ὀρεινὸς τόπος.

Τόπος πετρώδης πλήρης θάμνων ἀκατάλληλος πρὸς καλλιέργειαν.

δάδα ἡ, *Λεξ. Δημητρ.*

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. δ ἄ ς.

Ἡ δᾶς, ἡ λαμπάς: *Κοκκινωπὲς οἱ φλόγες ἀπὸ τίς δάδες ποὺ κρατοῦν οἱ Ὑμέναιοι. Θέλω τῇ δάδα σου νὰ σβήσω.*

δαδάδι τό, ἀμάρτ. δαδάδ' Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ῖ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ά δ ι, διὰ τὴν ὁποίαν, ὡς ὁσμῆς δηλωτικῆς, βλ. Ν. Ἀνδριώτ. εἰς Ἀθη-νᾶ 42 (1930), 182.

Ἡ ὁσμὴ καιομένου δαδίου. Συνών. δ α δ ῖ ἄ 2, δ α δ ῖ λ α, δ α δ ο ν λ ῖ ἄ.

δαδάκι τό, Π. Γενναδ., *Λεξικ. Φυτολογ.* 614, -- *Λεξ. Βλαστ.* 449, Πρω. Δημητρ. δαδάκ' Εὐβ. ('Ακρ. Πήλ. Ψαχν. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ῖ διὰ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ά κ ι

Τὸ μικρὸν τεμάχιον δαδίου Εὐβ. ('Ακρ. Πήλ. Ψαχν. κ.ά.) — *Λεξ. Πρω. Δημητρ.: Πάρε δυὸ δαδάκια μαζί σ' νὰ δᾶ 'χουμι γιὰ προυσάναμμα* Ἀκρ. *Φέρι μ' ἕνα δαδάκ' νὰ δού πιλικήσου λίγον, γιὰ νὰ ξύσου τὰ δόντια μ' αὐτόθ. β) Τὸ χόρτον Λιθόσπερμον τὸ ζάνειον (Lithospermum zahnii), τῆς οἰκογ. τῶν Τραχυφυλλιδῶν (Boraginaceae) πιθανῶς ἐκ τοῦ εὐφλέκτου αὐτοῦ ὡς φρυγανώδους Π. Γενναδ., *Λεξικ. Φυτολογ.* 614, Βλαστ., 449.*

δαδάς ὁ, Πόντ. (Τραπ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὐσ. δ α δ ῖ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ᾶ ς.

Ὁ πωλὼν δαδί.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δ α δ ᾶ ς καὶ ὡς ἐπών. Μακεδ. (Βλάστ.)

